

Työllisyys- ja työehdot osasto/A-TL

22.9.2016

Oikeusministeriö
yrsa.nyman@om.fi

Kansalaisyhteiskunnan kuulemistilaisuus 28.9.2016

OM 17/021/2015

Valtioneuvoston kansallisen perus- ja ihmisoikeustoimintaohjelman valmistelu

Yhdenvertaisuus

Yhdenvertaisuuslain tehokkaampi täytäntöönpano

Uusi yhdenvertaisuuslaki tuli voimaan 1.1.2015. Nyt on huolehdittava sen tehokkaasta täytäntöönpanosta.

Työelämässä tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että on huolehdittava siitä, että työpaikoilla edistetään yhdenvertaisuutta ja että yhdenvertaisuussuunnitelma on niissä yrityksissä, joissa sen lain mukaan pitää olla. Tämä edellyttää enemmän resursseja sekä työsuojeluviranomaisille että yhdenvertaisuusvaltuutetulle.

Ensisijaisesti henkilöstön edustajat huolehtivat työpaikoilla yhdenvertaisuuden toteutumisesta ja auttavat ongelmatilanteissa sekä selvittävät erimielisyyksiä. Henkilöstön edustajien toimintamahdollisuudet on tämän vuoksi turvattava ja oikeuksia laajennettava. Myös yhdenvertaisuusvaltuutetun mahdollisuudet edistää sovintoa on turvattava.

Paperittomien ja muiden haavoittuvassa asemassa olevien oikeuksia on parannettava

Turvapaikanhakijoiden määrän lisääntymisestä seuraa väistämättä se, että Euroopassa on yhä enemmän paperittomia. Kaikki eivät saa täältä oleskelulupaa.

Paperittomuus altistaa pimeälle työlle ja hyväksikäytölle sekä ihmiskaupalle. Paperittomien ihmisoikeudet on turvattava ja huolehdittava siitä, että paperittomat voivat käyttää terveydenhuoltopalveluja ja uskaltavat ottaa viranomaisiin yhteyttä. Paperittomilla on erityisen suuri vaara joutua ihmiskaupan uhriksi ja pimeään työhön.

Järjestöjen kanneoikeuden edistäminen

Syrjinnän suojan vahvistamiseksi on ryhdyttävä valmistelemaan järjestöjen kanneoikeutta.

Perusoikeudet ja digitalisaatio

Työelämää koskevien yleisimpien arvioiden mukaan tulevien vuosikymmenten aikana robotit korvaavat ihmiset rutiininomaisissa töissä, keskipalkkaisia töitä häviää niin toimisto- kuin tehdastyössä, syntyy paljon uusia matalan koulutuksen ja matalan palkan töitä lähinnä palvelusektorille ja työntekijöiden toimeentulo koostuu entistä enemmän

Työllisyys- ja työehdot osasto/A-TL.

22.9.2016.

silpputoista usealle eri työnantajalle. Pahimpana pelkona on yhteiskunnan äärimmäinen jakautuminen kahtia – voittajiin ja häviäjiin.

Jo nyt monista töistä kilpaillaan netissä ja työtä tehdään nettialustoilla, jolloin sitä voi tehdä milloin ja missä vaan – myös rutiininomaista tietojen tallentamista. Töitä tehdään ilman työsuhdetta ja ihmiset tarjoavat palveluja tai myyvät tavaraa toisilleen ilman välikäsiä.

Työelämän perusoikeudet ja yhdenvertainen kohtelu on turvattava digitalisaatiossa ja alustataloudessa työskenteleville niin lainsäädännössä kuin työehtosopimuksissakin. Heille on taattava palkkausta, työaika, työsuojelua ja sosiaaliturvaa koskevat vähimmäisehdot.

Työturvallisuus- ja työsuojelulainsäädäntöä on nykyaikaistettava koskemaan digitaalista ja mobiilia työtä, työskentelyä automatisoiduilla työpaikoilla sekä työssä robottien kanssa.

Tarvitsemme myös selkeää sääntelyä tietosuojakysymyksiin ja digitalisaation myötä vahvistuneeseen työntekijöiden valvontaan ja kontrolliin.

Digitalisaatio ei saa merkitä lipsumista kansainvälisen työjärjestön (ILO) peruseriaatteista eikä kunnan työn vaatimuksista.

Konkreettisenä toimenpiteenä Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry esittää, että selvitetään työelämän perusoikeuksien toteutuminen digitalisaatiossa ja alustataloudessa.

Lopuksi

Perusoikeuksien tehokas edistäminen edellyttää voimavaroja. On selvää, ettei meillä voi olla uskottavaa ja toteuttamiskelpoista kansallista perus - ja ihmisoikeusohjelmaa, jollei sen toteuttamiseen varata riittävästi rahaa.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry